

TWEE DICHTBUNDELS

„Verboden Nadruk” door Max Schuchart, uitgegeven door „De Boekerij”, Schiedam, 1945.

„Unser Lied” (Ons lied), verzameld, gedrukt en geïllustreerd door een aantal Duitse krijgsgevangenen in Engeland, 12 Dec. 1945.

Twee dichtbundels liggen voor ons. Beide zijn verschenen in 1945. Het eerste, „Verboden nadruk”, werd ons door de uitgeverij ter recensie gezonden, het tweede, „Ons lied” werd ons toegezonden door een Duitsen kameraad, die hier voor de oorlog als emigrant leefde, tijdens de bezetting door de Duitse politie gearresteerd werd, naar een Duits concentratiekamp overgebracht en van daaruit in het Duitse leger werd ingelijfd. Na veertien dagen wist hij over te lopen naar de Engelsen. Waarna hij als krijgsgevangene naar Engeland werd overgebracht. Vanuit het krijgsgevangenenkamp ontvingen wij zijn eerste teken van leven.

Het is niet toevallig, dat wij de twee dichtbundels tegelijk in ons blad bespreken. Het eerste is van een Hollandsen „dichter” (in zijn verzen neemt hij zichzelf soms zo) en het tweede is van Duitse soldaten, „moffen” genoemd door de gehele burgerlijke pers. Als het tweede bundeltje er niet geweest was, dan zouden we het eerste de moeite van het bespreken niet waard gevonden hebben.

Het voorwoord van het eerste boekje bevat een soort verontschuldiging. De verzen waren gebundeld voor de „wereldschokkende gebeurtenissen” plaats grepen. De „cynische” mentaliteit, die uit de verzen spreekt, is niet meer geheel van den dichter. Onder dit voorbehoud laat hij zijn „geestelijken op de welwillende mensheid los”.

Er is inderdaad heel wat welwillendheid voor nodig, om deze versjes tot het laatste toe uit te lezen. En ons schijnt dit niet alleen het geval nu, na de oorlog, maar ook vroeger, voor de oorlog. Of de dichter ons in m'n of meer geslaagde rijmen vertelt, dat zijn verliefdheid van het moment uitgaat naar een barmhertige, een circus-ideem, of een gefantaseerde Spaanse schone; hoe en met wie hij zijn nacht gaarne zou doorbrengen; of hij zegt, na de dood heerlijk warm naar de hel te gaan, of dat hij „zijn lijk een school wil vermaken”, het een en ander is niet in staat onze interesse, en wij menen, wiens interesse dan ook te wekken. Geheel van de inhoud afgezien, hebben wij ook nergens in zijn taal een sprankje van werkelijke schoonheid kunnen ontdekken. Niets dan een aanneerij van kwasi-septische opmerkingen, aanstellerig en onecht. En ook al vindt hij zichzelf — zijn enige ernstige mening — het belangrijkste g'aanspunt in het heelal, wij vinden, dat hij maar op moest houden met dichten. Want de uitgave is zonde van het goede papier.

Het voorwoord van het tweede bundeltje vertelt ons, hoe d't is ontstaan in de, zoals het genoemd wordt, „vrijwillig-onvrijwillige vrijheid” van het kamp, waarin de krijgsgevangenen, ra 12 jaar zwijgen in Hitler-Duitsland, regel voor regel,

ADRESVERANDERING

Met ingang van heden is de Uitgeverij „de Vlam” gevestigd Trouwingstr. 8 Amsterdam (West 2)

Alle correspondentie voor de administratie van het week- of maandblad „Spartacus” moeten naar b.n. adres worden gestuurd.

Het Gironummer blijft onveranderd 168797 ten name van „de Vlam” Trouwingstraat 8 Amsterdam (West 2)

soms woord voor woord, de oude strijdliederen weer uit hun geheugen te voorschijn haalden en deze zingen konden. Enigen bundelden de verzen, het verzamelen was collectief werk. 140 exemplaren werden door één van de krijgsgevangenen gedrukt, een ander maakte er de houtsneden bij, weer een ander bord de boekjes. Vier kameraden zochten de liederen uit en ontwierpen de uitgave en de band.

„...maar hiervan zijn we zeker”, zegt het voorwoord o.a., „dat we op de weg naar een nieuwe wereld — onze wereld — naast de oude liederen ook nieuwe zullen vinden.”

Het bundeltje bevat een schat van Duitse revolutionaire liederen, oorspronkelijke en vertaalde. Het eerste lied is: „Het lied van korendragers”, ontstaan in Egypte, 1600 jaar voor het begin van onze jaartelling. Hier volgt de Hollandse (vrije) vertaling:

Garven en blanke aren
dragen we dag na dag.
Alle schuren zijn vol,
alle schepen gevuld.
Reeds puit graan over boord
maar r'ien drijft ons en drijft.
Hong'rend gaan we gebukt.
Onze ruggen van brons
onze harten van brons
dragen dag na dag.

Er is een lied uit de Duitse boerenoorlog, „de eerste poging tot een sociale revolutie in Duitsland omstreeks 1525”, zoals het onderschrift luidt. Het is een primitief lied, dat de strijd en de nederlaag van de boeren tegen de landheren en de kerk weergeeft. Ieder couplet eindigt met de regel: „zet de rode vaah op het dak van den Heer”. Dan het prachtig Russisch-Poolse strijdlid, in 1880 gedicht, dat vele revolutionaire arbeiders hier wel kennen en waarvan wij een deel van het laatste couplet hier laten volgen:

„ellende en honger brengen ons ten verderve,
tegen de vijand roept menend de nood....
Op dan, verheft je broeders, genoten
grijpt de wapens en sluit je aanen.
Op nu tot de bloedige, heilige strijd,
bedwing je vijanden, arbeidersvolk.
Op de barricaden, op de barricaden!
Bestorm de wereld, arbeidersvolk.”

Er is het door Rosa Luxemburg in het Duits vertaalde „Pools arbeiderslied” uit 1881, waarvan de laatste regels luiden:

„rood is het doek, dat wij onttrollen,
Kleeft niet het bloed van het volk daaraan?”

Er is een Engels arbeiderslied met het refrein: „Voorwaarts is de grote leuze, vrijheid of de dood”

er zijn partijliederen en revolutie-liederen. Het is een blik in het verleden van de „arbeidersbeweging. Een herinnering en meer dan dat. Wij vinden het „Broeders, op naar de zon, naar de vrijheid” en het lied uit 1708: „De gedachten zijn vrij”. En het ontroerend schone, revolutionaire lied, dat gezongen werd bij het graf van de slachtoffers van de Russische revolutie van 1905, „Onsterflijke offers”. Het lied, dat ons zo sterk aangreep bij de vertoing van de film „Potemkin”. Er zijn liederen uit de oude jeugdbeweging, en een „lied van de arbeiders van Wenen”. Er zijn liederen, die we ons herinneren uit de tijd, dat Ernst Busch ze voor de V.A.R.A. zong: „Lied van de mijnwerkers” en „Rode melodie”, waaronder de kameraden gedrukt hebben: „Gebrek in koor gezongen op de eerste Mei 1945 in Engeland”. Er komen in voor: „Het solidariteitslied”, „Het lied van de zakkendragers” en „Het lied van de katpenpukkers”, de „Internationale” en de „Veensoldaten”, gemaakt en gezongen door Duitse arbeiders in het concentratiekamp „Burgemoor” in 1933 (waaraan zeker sommige samenstellers wel een herinnering zullen hebben), dat in deze periode nieuwe poëzie zal ontstaan. Wij stellen tegenover elkaar, wat de burgermaatschappij met haar vermeende „idealen” ons

te bieden heeft (het eerste bundeltje) en wat gevangen Duitse soldaten, door de gehele burgerlijke wereld van links naar rechts aangewezen als de „schuldigen” aan fascisme en oorlog, als diegenen die „betalen” moeten, onder gedichten verstaan.

Veel van wat het boekje bevat, is voor de strijd onbruikbaar geworden. Geschreven en gezongen een tijd, dat de strijd tegen de kapitalisten een andere was dan die van dit ogenblik tegen het wereldkapitaal. Vele gedichten getuigen van illusies, waarvan twee wereldoorlogen en de inschakeling hierin van de grote partijen, de revolutionaire arbeiders van nu genezen hebben. Maar veel waardevols ook, dat blijft.

Er zullen nieuwe liederen gemaakt worden, als de strijd opnieuw losbreekt. Er zullen nieuwe woorden en nieuwe melodiën gevonden worden, die de strijd van de arbeiderspartij verleggen naar de strijd en de macht van onze klasse zelf. Als het gevecht zo groot, zo massaal en met dat zelfbewustzijn van eigen kracht gevoerd wordt.

V.S.V.-Vergaderingen

Hilversum.

Spartacus-lezers, iedere Vrijdagavond worden belangrijke onderwerpen behandeld in „Ons Gebouw” Havenstraat, aanvang 8 uur. Discussie vrij.

Leeuwarden.

Spartacus-lezers, houdt de avond van 9 Maart vrij voor een zeer belangrijk onderwerp.

Amsterdam-Oost, roept haar leden en lezers op voor een bespreking, om te komen tot een werkersgroep, op Maandag 4 Maart, in gebouw „De Tunnel”, Boerestraat 4. Aanvang 8 uur.

Onderwerp: Hoe ontwikkelen wij de grootst mogelijke activiteit?

Spartacuslezers

van geheel Amsterdam

Op Zondag 17 Maart organiseerd de V.S.V.-Amsterdam een filmochtend met medewerking van een mandoline orkest. Vertoond zal worden de film

400 miljoen

Bestel nu reeds Uw kaarten bij de bezorgers of bij ons, telefoon 40860

Prijs 0.80, alles inh. Bijzonderheden volgen

Vreedzame Ontwikkeling

In zijn dagorder aan het Rode Leger, zegt Stalin, dat de Sovjet-Unie thans een periode van vreedzame ontwikkeling tegemoet treedt. Iets dergelijks zeggen de politieke maarschalken in alle landen tegen „hun” volk. Ze maken daarmee elkander niets wijs. De strijd om de peken in de zon, de versterking van de aanval- en de verdedigingsbases, de vernieuwing van het wapentuig, de bouw en de perfectionering van atoomwapens die een land in 24 uur totaal vernietigen, gaat sneller en uitgebreider voort dan alles wat de Tweede Wereldoorlog aan voorbereiding te zien gaf.

Wie wat wijs gemaakt wordt, dat zijn de miljoenen die de ellende van de oorlog hebben overleefd, die beloofd is dat zij na de oorlog werkelijk zouden kunnen leven en die nu gedrukt worden als saven te werken en als vechtsaven straks voor hun meesters te verrekken. Dagorders over vreedzame ontwikkeling, frasen over herstel en opbouw, frasen over vrede en welvaart, het zijn de blinddoeken die men de werkende mensheid voorbindt, die als arme beesten leven en als arme beesten moeten sterfen in de derde wereldoorlog.

9 Maart 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang No. 10

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur:
TJEERD WOODSTRA
Voord. adres: Beursstraat 17, A'dam-C.

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Int. Instituut
Soc. Geschiedenis
Amsterdam

Adms. administratie Trouwingstraat 8
Postgite 168797 ten name van
Uitgeverij „De Vlam” — Amsterdam

De Spaanse Griep

Na de eerste wereldoorlog werden bijna alle landen van Europa geteisterd door een epidemie, die men „de Spaanse griep” noemde. Duizenden vielen ten offer aan deze ziekte, vooral jonge mensen, wier weerstandsvermogen verzwakt was ten gevolge van de ontberingen tijdens de oorlog.

Ook na de tweede wereldoorlog, waarin de burgerbevolking meer te lijden heeft gehad dan tijdens de eerste, constateert men verscheidene epidemische ziekten, welke verbreiding en hardnekkigheid zonder twijfel de gevolgen zijn van de slechte oorlogse- en na-oorlogse voeding. Tegenover dit lichamelijk lijden staan symptomen — weliswaar zwakke — van geestelijke gezondwording. Deze symptomen, bij alle zwakke, zijn op alle gebieden en bijna overal aan te treffen. Wij zijn niet de enigen, die dat opmerken. Ook de heersers constateren de tekenen van komend massaal verzet. Ze doen dit met een andere waardering dan wij, die in de massabeweging der bezitlozen de enige reddingsmogelijkheid van de anders onvermijdelijke ondergang zien. In dit licht beschouwen we de bewegingen in de koloniale landen, in hetzelfde licht stakingen en bedrijfsbezettingen, in hetzelfde licht ook de solidariteit der arbeiders met de slachtoffers van imperialisme en fascisme. Wij noemen deze bewegingen symptomen, omdat ze nog niet, of slechts in geringe mate gedragen worden door een bewustzijn van de politieke machtsstrijd tussen kapitaal en arbeid. Er ontbreekt hun nog het onontbeerlijke element der internationale coördinatie door de arbeiders zelf. Maar dit alles moet, en zal ook, volgen. Op straffe van ondergang moeten de arbeiders met het groeiende bewustzijn van hun eigen verantwoordelijkheid ook vorm en tactiek van de strijd leren.

Onze tegenstanders weten dat evengoed als wij. Zij begrijpen wel, dat, als de symptomen ophouden symptomen te zijn, hun tijd voorbij is. Zij beschikken, buiten het middel van de gewelddadige onderdrukking, — een zeer tweesnijdend mid-

del — en dat der propaganda, alleen nog over de wapens der schijnbare overeenstemming. De schijnbare eensgezindheid is in het verloop der massabewegingen, of aan de vooravond van massabewegingen een vanouds beproefd middel, om de energie van het verzet aan te wenden ten bate van conservatisme en reactie.

Een nieuwe golf van „Spaanse griep” bedreigt de gehele wereld. Ditmaal is het geen kwaadaardige epidemie, zoals in 1918, maar de massale deelneming aan de opstand der Spaanse arbeiders tegen een vennoot der firma Hitler, Mussolini en Co. Er herhaalt zich, of — liever — er dreigt zich te herhalen, wat na de 17e Juli 1936 geschiedde, toen arbeiders uit alle landen hun Spaanse klassegenoten te hulp snelden en toen Franco, met de steun van Hitler en Mussolini, en — niet minder — met de hulp der „non-interventie” der Westelijke „democratieën”, overwon.

En in de mening, dat Franco de laatste pijler van het fascisme is, concentreert de openbare belangstelling zich op de politieke strijd in en om Spanje. Overal op de wereld demonstreren de anti-fascisten, eisen massa-vergaderingen en organisaties het afbreken der diplomatieke betrekkingen met Spanje en de actieve steun aan de republikeinse tegen-regering.

De Franse Volksfront-regering, die, zoals men zich ongaarne herinnert, door haar deelneming aan de non-interventie in het jaar 1936 en de toenmalige sluiting der Pyreneeën-grens voor hulp aan de Spaanse anti-fascisten, mede-verantwoordelijk was voor de overwinning van Franco, heeft het verkeer naar en van Spanje verboden en aan Londen en Washington het afbreken der diplomatieke betrekkingen met Franco-Spanje voorgesteld. We begrijpen, dat de groeiende impopulariteit van sociaal-democratisch-stalinistische ministers, enige demonstraties van „anti-fascisme” nodig maakt. En we verstaan, dat het voor de „linkse” regering van een ontroonde grootmacht als Frankrijk, een bittere noodzaak is, haar gehoorzaamheid aan Engeland en Amerika en haar daad-

werkelijke machteloosheid te verbergen achter tot niets-verplichtende verklaringen van goede wil. Niemand weet het beter dan de Franse grenspolitie en douane-beambten, welk kostbaar oorlogstuig van en via Spanje de Duitse arsenalen en magazijnen bereikt hebben. Niemand weet beter dan Churchill, met welke middelen en beloften Engeland en Amerika bij Franco doorgezeten hebben, dat hij niet aan de oorlog in het Westen deelnam, de doortocht van Hitler naar Gibraltar niet toestond en zijn Blauwe Divisie slechts tegen Rusland liet vechten, met de zegen der alleenzeggende kerk en die van den Candillo. Churchill zei het duidelijk: Het Spaanse fascisme is niet Duits en daarom niet de vijand van Engeland.

En zo verwacht de Franse regering ook geen militant ingrijpen der grote broeders in de komende Spaanse burgeroorlog, zeker niet aan de kant der republikeinen. Geen regering is zo slecht ingelicht, maar ook geen regering is op het huidige moment zo onnozel, massa-demonstraties tegen Franco te verbieden. De officieel verkondigde oorlogs-doelstellingen liggen nog te vers in de herinnering der massa's. En zolang de reregeringen demonstratievrijheid tegen Franco toelaten, ja, zelfs ministers daarbij welwillend het woord nemen, slapen de Franco-autoriteiten, de grootgrondbezitters en bankiers, de aandeelhouders van Spaanse maatschappijen, rustig in hun Spaanse en niet-Spaanse bedden.

De Pyreneeëngrens is gesloten, nu aan beide kanten; en aan de Spaanse kant staat een leger van 300.000 soldaten. Achter deze massieve grensbewaking woedt de partisanenstrijd en worden Spaanse anti-fascisten, met of zonder rechtsgeding, vermoord. Maar Spanje heeft meer grenzen dan die met Frankrijk. Het heeft uitgestrekte kusten en havens, die niet door de oorlog geleden hebben. En de Spaanse grond draagt en bergt allerlei schatten, die men weliswaar voor het grootste deel niet kan eten, die echter de grondstoffen leveren voor het lievelings-product van onze tijd. Zelfs uranium, onontbeerlijk voor atombommen, behoort tot de zegenrijke voortbrengselen van het land.

De Spaanse havens zijn niet geblokkeerd. Wij smaken zelfs het „genoegen”, dat het

eerste Nederlandse schip dezer dagen het verkeer tussen Franco-Spanje en Nederland hersteld heeft en daar zeker met dezelfde plichtigheid begroet is, waarmee de Spaanse consul in Amsterdam, Sinterklaas als afgeant van zijn hoge baas, aan de Amsterdamse bevolking heeft voorgesteld.

Intussen zit in Lissabon een hoge gast uit Engeland. Hij heet Don Juan, noemt zich troon-opvolger van Spanje en wordt door enige boosaardige journalisten usurpator genoemd. In Spanje heet zo'n waardigheidsbekleder: Infant, wat eigenlijk wil zeggen: „kind, dat nog niet spreken kan”. Ook wij kennen dit woord, maar in minder vleisende zin. Onder „infantiel” verstaan wij, dat een mens kinds is. Of deze „infant” infantiel is, weten we niet. Of hij zijn groten naamgenoot, die een koning was in het rijk van Amor, concurrentie aandoet, weten we ook niet. Maar de rol, die hij speelt, is zeker geen infantiele. Hij is lang genoeg in Engeland geweest om te weten, dat ook een Labour-regering de koninklijke rust (wij noemen dat kerkhof-rust) van de bestaande orde, verkiest boven de onrust van een revolutie. Hij weet, en het voorbeeld van Griekenland en Yoego-Slavië hebben het hem opnieuw bevestigd, dat aan de Thames de sympathieën voor de monarchistische symbolen van de uitbuiting niet het voorrecht der conservatieven zijn, maar ook door de „arbeiderspartijen” ijverig worden gekoesterd. Zo zit hij in Lissabon en staat audiënties toe aan Franco's broer. Men

kan er Franco niet van verdenken, dat hij een goed pension in, of als het moet, buiten Spanje, betaald uit een koninklijke Spaanse staatskas en voor rekening van het Spaanse volk, niet verkiezen zal boven een veroordeling door een Spaanse revolutionaire rechtbank. En ook hij slaapt tamelijk goed, zolang Londen en Washington de beloften, die ze hem voor zijn goed gedrag gedurende de oorlog, gedaan hebben, nakomen. Hij vertrouwt daarbij minder op hun beloften dan op de zakelijkheid van diegenen, die kostbare dollars en ponden belegd hebben in Spaanse waardepapieren, en die er ook onder Attlee en Truman voor zorgen, dat „orde en rust”, dat betekent hun renten verzekerd worden. Hoe weinig nerveus Franco is, toont het ongestoord functioneren van zijn kriegsraden. Zeker is hij niet bijzonder intelligent, maar demonstraties tegen Spanje, die zich beroepen op het program der U.N.O., maken hem — en terecht — niet nerveus.

Slechts als de Spaanse „griep” van 1946 heel andere symptomen dan die van een U.N.O.-influenza vertoont, kan het gevaarlijk worden. Niet alleen gevaarlijk voor Franco, niet slechts voor Don Juan, maar voor alle Franco's en hun chefs, die merkwadigerwijze in alle landen der aarde spreken en beloven in dezelfde taal: die der uitbuiting. Die allen hetzelfde bedoelen, als ze van „rust en orde” spreken:

Hun rust en hun orde.

Buiten de Orde

Toen een honderdvijftig jaar geleden, de koninklijke macht in Frankrijk aan de rand van het bankroet stond en de notabelen van het rijk werden bijeengeroepen om van hen de sommen los te krijgen, die het heersende regiem weer op de been moesten brengen (tegenwoordig zouden we zeggen: voor herstel en opbouw van het vaderland), verscheen er een spottrent. Een boer verzamelde het pluimvee van zijn boerderij om zich heen en sprak het aldus toe: „Ik heb u bijeengeroepen om u te raadplegen, hoe ik u het beste kan plukken, slachten en braden”. Een haan barstte los: „Wij willen niet geplukt, geslacht en gebraden worden!”, waarop de boer gestreng zei: „Dat punt staat niet op de agenda, ge zijt buiten de orde!”

Het buiten de orde zijn, was in die dagen een ernstige zaak, de heerser bij Gods Genade werkte met galgen van 20 ellen hoog en levenslange opsluiting. In deze tijd, na honderdvijftig jaar beschavingsgeschiedenis, vooruitgang, ontwikkeling van de productiekraften, ontwikkeling der democratie of hoe men het verder wil noemen (zie de redevoeringen van de politieke hofdichters van de grote boer), is het een zeer ernstige zaak, buiten de orde te gaan, die de heersers van nu hebben vastgesteld.

Onze formele democraten zouden dat graag willen ontkennen. Men kan immers zeggen wat men der „amand” belet u, te zeggen dat ge niet geplukt en gebraden wilt worden!

En inderdaad, zolang de stem die dit zegt, nog klein van geluid is, is er vandaag de dag nog enige ruimte om deze dingen te zeggen. Nog! Maar als het spant, als die stem kan worden de vertolker van wat, ondanks de vergiftigende propaganda der heersers, ook in de massa's leeft aan begrip voor hun eigen levensbelangen en

wil tot verzet, dan wordt het anders. Wij herinneren ons nog heel goed, hoe in de eerste dagen na 9 Mei 1940, niet alleen de vooraanstaande N.S.B.'ers werden gearresteerd, maar dat de overvalwagens de adressen van bekende revolutionairen afreden, om dezen onschadelijk te maken. En de beruchte „geheime” circulaire van de onhandige kolonel Nierstrasz, heeft nu enige weken geleden een tipje opgelicht van de sluter, waarachter de Nederlandse bourgeoisie een eigen Nederlandse Gestapo'tje laat functioneren.

Maar vooral de 2 of 2½ miljoen werkers die Nederland (d.w.z. haar bourgeoisie) bezit, moeten binnen de orde gehouden worden. De agenda vermeld van het eerste tot het laatste punt wat hen betreft: Werken, weinig verteren, blij moedig gebrek lijden en als er wat misloopt, dapper sneuvelen. Als de agenda wordt afgewerkt, zullen de grote orde-liefhebbers hun oude welvaart en macht, plus een welverdiende verhoging daarvan, binnen hebben.

Ondanks de roerend eensgezinde propaganda van „rode”, gele en zwarte zijde, voor productie, herstel en opbouw, dringt het af en toe tot het besef van de werkers door, dat deze agenda-punten voor hen betekenen: plukken, slachten en braden. En zij gaan buiten de orde! Zij verzetten zich. Inplaats van zich ertoe te bepalen, de voorgeschreven hiërarchische weg te volgen en Kuipers, Blokzijl, Paul de Groot of Vorrink met hun broodheren of gezagsheren te laten bedisselen, hoe zij op een andere en betere manier geplukt enz. kunnen worden, zeggen zij met de daad: „Wij willen niet!” Zij zijn buiten de orde. In de Rotterdamse haven rollen de wagens met B.S.-troepen over de kaden, de luidspreekers-wagons rijden door de arbeidersbuurten, de hetze tegen de stakers krijgt een ereplaats in de „arbeiders”-bladen, op de congressen van E.V.C. en C.P.N.

ontdekken veelbelovende leidersfiguren dat voor de arbeiders als nummer één op de agenda behoort te staan: Werken voor de productie! Geen „onverantwoordelijke” stakingen meer!

Zij zijn de apostelen van het, met radicale frasen uitgedoste en vermomde „overleg”. Overleg omtrent wat? Overleg omtrent de beste manier waarop de arbeiders geplukt, geslacht en gebraden kunnen worden! Want er is een beste en een minder beste manier; wie beweert dat het toch allebei op plukken, slachten en braden, en niet op opbouw van de werkers zelf neerkomt, is een extremist en arbeiders die met staken de opbouw in gevaar brengen, zijn buiten de orde.

We hebben spoedig weer verkiezingen. De grote boer gelast (artikel zo en zoveel) om te verschijnen en de vertegenwoordigers te kiezen, waarmee hij kan „beraadslagen over de beste manier om ons te plukken, te slachten en te braden. Het zeggen, door een enkele haan, door de weinige revolutionaire arbeiders, wat dit agendapunt van het kapitaal beduidt, is van betekenis, zoals het ook van betekenis is, dat wij weigeren voor de pluk-, slacht- en braad-orde te kiezen. Maar werkelijke betekenis heeft deze weigering eerst, als het „Wij Willen Niet!” van woord tot daad kan worden.

Buiten de orde! Door eigen beweging der arbeiders in de bedrijven. Door tegen de kapitaals-orde van het plukken, slachten en braden, de arbeiders-orde te organiseren van het steunen van e.kaar, het werken vóór e.kaar, het leven als vrije werkers met elkaar.

DE SCHOOL als Ronsel-Bureau

We ontvingen van een lezer het volgende bericht: Bij de Groninger graanhandelaars is een staking uitgebroken. Arbeiders die uit Den Haag gehaald waren om de stakers te vervangen, weigerden te onderkruipen, toen zij hoorden, waar het om ging. De graanhandelaars wendden zich tot den directeur van de Middelbare Landbouw School; deze zwoot voor de leuze: „de voedselvoorziening redden” en ging met een der handelaars de schoollokalen door om de leerlingen (ongev. 18 jaar) te ronselen als staking-brekers. Hierbij werd speciaal de nadruk gelegd op het geldverdienden door de jongens. Er bleek nog iets anders achter te zitten, n.l. de jongens krijgen de helft van het verdiende geld in handen, de andere helft wordt gestort in een boekenfonds. Het resultaat was, dat de hele school, op 6 consequente weigeraars na, de volgende dag onder politietoezicht werkte, van elk contact met de buitenwereld afgesloten, d.w.z. van elk contact met de stakers en hun argumenten.

Eén der weigeraars heeft naar het wapen van de pen gegrepen. Drie kranten namen er notitie van, n.l. de Groninger edities van „Het Parool”, „De Waarheid” en „Het Vrije Volk”. De eerste twee namen het lokaal op het laatstgenoemde blad daarentegen vond het wel goed dat de staking werd gebroken, maar minder goed dat daarvoor de leerlingen van de M.L.S. worden gebruikt. Doordat de afspraak met de graanhandelaars was, dat er 'smorgens gewerkt zou worden en 's middags gestudeerd, waren de docenten 's middags klaar om les te geven, maar de graanhandelaars hadden de jongens zo bewerkt, dat er slechts enkele leerlingen aanwezig waren. Daar de stakers niet in contact konden komen met de leerlingen, heeft de E.V.C. verlof gevraagd en gekregen, de leerlingen het stakersstandpunt uiten te zetten. Op zaterdag 2 Maart zou een E.V.C.-er nu de lokalen der M.L.S. doorwandelen (met of zonder dir.) om de leerlingen op de hoogte te brengen met het stakersstandpunt. Tot zover ging ons bericht. Wij wachten met belangstelling af, hoe dit verder zal verlopen.

Zendt ons adressen voor gratis Proefnummers!

WAAROM doen ze dat?

Het was onvermijdelijk. De herdenking van de Februaristaking 1941 is voor de vaderlandse organisaties en grote mannen die daarbij optraden, een welkome gelegenheid geweest, om, al pratende over nationale eenheid, aan die staking het eigen partij- of groeps-etiketje te hangen en als uitvinder, voorbereider of leider van die arbeidersstrijd voor het publiek te pronken.

De bourgeoisie heeft met een zuurzoet gezicht „meegewerkt”. Ze kon die herdenking niet aan de arbeidersbevolking overlaten. Weliswaar was de Februaristaking in 1941 gericht tegen de vijand van die bourgeoisie, maar men begrijpt heel goed, dat als de arbeiders in 1941 zo'n eenheid van optreden tegen het Nazi-kapitaal konden bereiken, de volgende stap wel eens kon zijn, dat zij het in de toekomst ook tegen het nationale kapitaal zouden doen. Dus was het niet alleen nodig dat zijzelf meedeed, dat de koningin zich liet zien en hoge autoriteiten aan die staking achteraf hun zegen gaven, maar er moest het arbeiderspubliek vooral bijgebracht worden, dat het in '41 uit nationale gevoelens gestaakt had. In die toon hebben dan ook alle sprekers op het Waterlooplein gezongen en zich verdienstelijk gemaakt.

Wij geloven niet, dat deze opzet geheel gelukt is. Al heeft men bij de herdenking ook nog zo luid het Wilhelmus geblazen, en de nationale verf gestreken op de Februaristaking: Het was een staking! En duidelijk of onduidelijk, in de arbeidersmassa's, die demonstreerden, leefde en blijft leven het besef: „Wij, arbeiders, staakten. Het was onze staking, voor de vertrapte Joden, tegen de onderdrukkers, die ook ons vertrapten!”

Nationale eenheid, goed en wel, maar de verkiezingen naderen en de partij, die de Februaristaking op haar naam zou weten te krijgen, heeft kans arbeidersstemmen te winnen. De C.P.N. organiseerde daarvoor een meeting in de Markthalen, noemt zich „De Partij van de Februaristaking” en vervolgt dat met verkiezingsreclame-artikelen in „De Waarheid”. In het nummer van 26 Februari verscheen een artikel „Spontaneïteit” waarin de aanspraken van de concurrerende partijen alvast worden afgewezen en die van de eigen partij naar voren gehaald. Het gehannes van allerlei officiële „leiders” met het woord „spontaan”, wordt aan de kaak gesteld, die heren hebben van enige „leiding” (dat is immers hun vak) in die Februaridagen niets laten blijken en als zij dus van een spontane beweging spreken, geven zij zichzelf daardoor een heel slecht getuigschrift.

„Want”, schrijft „De Waarheid”, „spontaneïteit betekent actie zonder leiding”.

„De Waarheid”, in haar haast om haar partij-concurrenten voor te zijn, deelt hier zijdelings meteen een trap toe aan een

tegenstander, die zij nooit openlijk durft aanvallen. Namelijk aan de arbeiders, die spontaan in actie durven komen. Een actie der arbeiders kan spontaan ontstaan, d.w.z. zonder dat van een van tevoren bestaand plan sprake is. Een enkele aanleiding, een ontslag, een boete, een maatregel van een directie, kan de druppel zijn, die de emmer doet overlopen en het verzet doet loskomen. Maar dan is het eerste wat die arbeiders doen: Een eigen leiding aanwijzen, regel brengen in het nog ongeordende optreden. Onder spontane bewegingen verstaan de arbeiders die er aan deelnemen niet „afwezigheid van leiding”, maar „afwezigheid van officiële leiding”. „De Waarheid” kan er het woordenboek op naslaan dat zegt: Spontaan is „uit eigen beweging” en het nog heel wat belangrijk boek van de strijdervaringen der arbeiders, dat zegt: Eigen beweging, onder eigen leiding.

Die spontane bewegingen zijn een gruwel in de ogen van de bourgeoisie, van de officiële leidingen en van partijen als de C.P.N. En ze verkopen er allerlei onzin over, zelfs als ze het tegen elkaar hebben.

Maar om weer terug te komen op de verkiezingsreclame. „De Waarheid” kon op haar vingers narekenen, dat de concurrenten haar aanmatiging niet op zich zouden laten zitten. En in „Het Vrije Volk” van 28 Februari verscheen dan ook een artikel „Spontaan”, dat begint met: „Aan de smakeloze verkiezingspropaganda, waartoe de communisten de Februarisherdenking hebben misbruikt...”, waarna in een „in de eerste plaats” en een „in de tweede plaats” van de C.P.N.-aanspraken zoveel wordt afgetrokken, dat er voor haar niet meer overblijft dan wat de anderen ook beweren te hebben: ze hebben óók meegedaan.

Maar dan komt een „in de derde plaats” als een steen door de ruiten van het nationaal-communistische gevelte, een herinnering aan wat de C.P.N. tijdens de bezetting schreef, toen het vredes- en vriendschapsverdrag tussen Stalin en Hitler nog van kracht was. Het is uit het laatste nummer van „Politiek en Cultuur”:

„Deze Nederlandse regering was niet neutraal en kon niet neutraal zijn. Waarlijk neutraal in deze oorlog kan slechts een land zijn als de Sovjet-Unie.

Het niet-aanvals- en vriendschapsverdrag tussen Duitsland en de Sovjet-Unie berust op zulk een werkelijke neutraliteit. De Sovjet-Unie zag terecht in het Brits-Franse imperialisme den machtigsten vijand van het mensdom. Daarom sloot zij dit verdrag met Duitsland, gegrondvest op vriendschappelijke en vreedzame betrekkingen tussen het Duitse en het Sovjet-volk.”

Dat Nederland door Duitsland werd overvallen, was slechts mogelijk, volgens de C.P.N.-schrijver:

„doordat de doorslaggevende klikken der olie-kapitalisten, der rubber-aandeelhouders, der grote koloniale en wereld-financiers van Nederland, door hun winstbelang met Groot-Brittannië verbonden waren. Dit was mogelijk, doordat de thans gevluchte regering

De Geer-Albarda in dienst van deze groot-kapitalisten en van hun Engelse chefs staat.” En dan komt in dat „Politiek en Cultuur” wat „H.V.V.” het mooiste vindt:

De voortvluchtige regering heeft achter de rug van het volk ons land aan de zijde der Geallieerden in oorlog gebracht. Het belang der olie-kapitalisten schreef dit voor. Het belang van het Nederlandse volk schrijft echter dringend voor, dit oorlogsbondgenootschap met de Geallieerden niet te erkennen en mede te werken aan een zo spoedig mogelijk herstel van de vrede in het algemeen en van de vrede tussen het Duitse en het Nederlandse volk in het bijzonder. Het hoogste belang van de Nederlandse bevolking verdient, dat zij noch direct, noch indirect, steun verleent aan de oorlogvoering der Geallieerden, doch dat zij tegenover Duitsland een waarlijk neutraliteit in acht neemt. Herstel van de vrede en de vriendschap met 't Duitse volk is de eerste stap, die het Nederlandse volk kan en moet doen, in het belang van herstel van de algemene vrede. Dit betekent ook dat het Nederlandse werkende volk tegenover de Duitse bezetting van ons land een correcte houding moet aannemen.”

„Een correcte houding”, dat riekt naar de politiek van het beruchte driemanschap en is geen sieraad voor een partij, die „De partij van het Verzet” genoemd wil worden.

Maar ook „Het Vrije Volk” heeft enige kwetsbare nationale ruiten en prompt kwam er van de kant van „De Waarheid” een steen terug. „Het Vrije Volk” noemt zich de voortzetting van „Het Volk” van 22 Juli 1940 en dus is het ook de erfenisnaam van wat vóór die datum in „Het Volk” geschreven werd. Op 30 Mei 1940 stond daarin te lezen het verslag van de installatie van Seyss-Inquart in de Ridderzaal van het Binnenhof in Den Haag:

„Het waren indrukwekkende ogenblikken, waarbij de Nederlandse toeschouwer mocht vaststellen, dat de tact die het Duitse optreden hier te lande van meet af aan heeft gekenmerkt, ook van dit samenzijn in een met Neerlandische historie zo nauw verknocht bouw-werk zijn uitdrukking vond.”

„De Waarheid” drukt bovenstaand citaat af en vervolgt:

„Het Volk” pleit in het artikel voor „loyale samenwerking” met mijnheer Seyss-Inquart en het ging zelfs zo ver, de Goebbelaanse van het „groter Europa” te slikken, toen het schreef:

„Inderdaad is het duidelijk, dat Nederland is opgenomen in het levensgebied van het Duitse Volk en dat het thans wel en wee met onze Oost-Buren heeft te delen.”

En als commentaar op een redevoering van den misdadiger Seyss-Inquart in de Ridderzaal, waarin hij zeide, dat Duitsers en Nederlanders elkaar met achtung zullen bejegenen, schreef „Het Volk” op 23 Juni 1940:

„Een uitspraak, die wij gaarne tot de onze maken.”

Wij laten deze woorden voor wat zij zijn en wij herhalen dat het geen zin heeft nu een discussie te ontketenen over hetgeen in de dagen na de bezetting is geschreven.

Maar waarom zou het geen zin hebben dat deze dingen nog eens onder de aandacht komen van de arbeiders, die door de verschillende concurrenten worden opgeroepen, hun lot aan deze voortreffelijkheden in handen te geven? Het is weliswaar slecht voor de concurrenten, maar daarentegen goed voor de arbeiders. En als ik in Seyss-Inquart zijn schoenen stond, dan zou ik wel weten, wie ik als getuigen a décharge zou laten roepen.

DE STAKINGSBEWEGING IN ENGELS-INDIË

In de laatste week van Februari ontstond in Engels-Indië een vrij omvangrijke stakingsbeweging, waarvan de Hollandse bladen niet veel meer dan het begin en het einde gemeld hebben. Uit Franse en Engelse kranten bereiken ons echter allerlei bijzonderheden, die ook voor onze lezers het vermelden waard zijn. Het is daarbij echter in het oog te houden, dat we daarmee zeker NIET DE HELE WAARHEID over deze beweging aan de weet komen, omdat de Engelse regering het in de hand heeft, wat wel en wat niet gepubliceerd zal worden.

Eerst enige algemene opmerkingen: De beweging had met de strijd voor nationale onafhankelijkheid weinig uitstaande. Trouwens, de Indische partijen, die vooral de dragers van de strijd voor nationale onafhankelijkheid zijn, hebben zich heftig tegen de beweging gekeerd, behalve de Communistische Partij. Gandhi, Patel, Dzinna schadden zich achter de Engelse regering. Ze hielden zich niet „neutraal“, doch deden hun uiterste best, de beweging zo spoedig mogelijk te liquideren. Het was dan ook een stuk praktische klassesrijd van de gewone arbeidersbevolking, die in economische eisen van de Indische schepelingen der Engelse marine zijn uitgangspunt vond. De schepelingen waren tot het bezetten der oorlogsschepen overgegaan en de regering dreigde daarop met wapengeweld in te grijpen. Uit solidariteit braken toen in verschillende plaatsen, vooral in Bombay, grote stakingen uit, als protest tegen de gewelddreiging.

Zoals gezegd, had de beweging aanvankelijk geen politiek, doch alleen een economisch karakter. Het ging om heel onschuldige dingen. Reeds lang waren verschillende klachten door de schepelingen geuit, doch de heren van de regering hadden geen haast. Daarop gingen dan ten slotte de Inlandse schepelingen der marine, die aan de wal in kazerne's waren ondergebracht, in hongerstaking, om wat haast achter de zaak te krijgen. Hun eisen waren:

1. Betere voeding.
2. Snellere demobilisatie.
3. Verhoging van de soldij en betere kwartieren.
- Later kwamen daar nog andere eisen bij, toen de beweging al een grotere omvang had aangenomen. Dat was dan: 5. terugtrekken van de Indische troepen uit Indonesië. 6. Gelijheid in betaling van Engelse en Indonesische schepelingen.

Het blijkt echter, dat de Engelse autoriteiten zich heel goed bewust waren, dat hun „eigen“ leger niet te vertrouwen was. Tenminste, er waren binnen de kazerne's barricaden aangebracht, vlak bij de uitgangen, opdat niemand de gebouwen verlaten kon. Volgens de Engelse regering begonnen de hongerstakers nu op Donder-

dag 21 Februari de cantine's leeg te halen en ze trachtten de barricades te doorbreken, om naar buiten te komen. Aan ongeveer 50 man lukte dit en de bewakingstroepen openden toen direct het vuur op hen. Voor de achtergeblevenen was deze schietpartij echter aanleiding, hun makkers te hulp te komen. Ze gooiden de troepen met stenen, forceerden de wapenkamers, voorzagen zich van revolvers en geweren en begonnen op de bewakingstroepen te schieten.

Het bericht van de vechtpartij verspreidde zich als een lopend vuur door Bombay en bereikte ook weldra de vloot, die in de haven voor anker lag. Door signalen stelden de schepelingen zich met elkaar in verbinding en al heel gauw deden de 12.000 schepelingen van de vloot mee. Ze bezetten de 24 schepen en hielden enige officieren als gijzelaars vast. Een deel van de bemanningen wilde zich naar de wal begeven, doch de bewakingstroepen wisten de stakende zeelieden van de stad te isoleren. Veel hielp dat echter niet. Want hier en daar braken ook in de stad

reeds solidariteitsstakingen uit. En toen het bericht kwam, dat de regering andere delen van de vloot met volle kracht naar Bombay liet opstomen, om de stakende zeelieden gehoorzaamheid te leren, kwam de hele stad in beweging. Weldra staakten in Bombay 300.000 man. Daarbij werden zowel Engelse als Amerikaanse gebouwen in brand gestoken, politieposten en regeringsgebouwen moesten het ontgelden, terwijl de bewakingstroepen de eerste dag 60 dode en 600 gewonde demonstranten als eerste oogst binnenhaalden. Het was de tol, die de massa's betaalden, om de schepelingen tegen de naderende vloot te beschermen, waarbij de luchtvloot de hele dag boven de stad ronkte.

Dan komt reeds de volgende dag de vloot aan en ze stelt de onmiddellijke overgave van de bezette schepen als eis. Het Franse blad „Figaro“ merkt daarbij op, dat „de Britse autoriteiten besloten hadden, de schepen te vernietigen, indien dat nodig mocht blijken“. Het was echter niet nodig. Want toen aan het ultimatum geen gevolg gegeven werd, nam de vloot meteen de „Hindoestan“ onder vuur, die daarop meteen een vurig antwoord gaf. Na een kwartier waren de batterijen van de „Hindoestan“ echter reeds „tot zwijgen gebracht“ en werd de witte vlag van de overgave

Tweede fragment uit: 10 P.K. Het leven der auto's, door Ilja Ehrenburg. Uitgeverij W. de Haan, Utrecht.

In de voorstad Suresnes is een staking uitgebroken. De arbeiders staan voor de fabriekspoort der „Maatschappij voor Radiotechniek“, waar de vrouwen nog aan het werk zijn. Lafosse, de vijfjarige ingenieur, loopt naar de brandkraan en spuift een waterstraal op de samengedrongen menigte, geholpen door den dronken portier. Maar Lafosse is bang. Als ze de poort open weten te krijgen... Hij schiet een van de arbeiders neer... en wordt vrijgesproken. Het boek toont ons, hoe de moderne industrie in al zijn geleidingen offers eist. Hoe doden vallen, vernietigen weggedragen worden. En hoe de jury en advocaten een staking aanvoert en als een oorlogsverklaring, aan henzelf, aan hun klasse.

„De vader van André Sabatier was metaalbewerker. Zijn moeder werkte in een fabriek. Toen André 14 jaar oud werd, ging hij ook naar de fabriek. In het gezin Sabatier was dat zo gebruikelijk: de mannen werkten in het arsenaal, de vrouwen in de fabriek der „Maatschappij voor radiotechniek“.

Toen André 20 jaar werd, ontmoette hij Jeanne. Dat was eenvoudig en voorgoed als de straten van Suresnes. André moest in dienst, Jeanne ging naar de fabriek. Zij was de vrouw van een Sabatier, dus ging zij naar de fabriek der „Maatschappij voor radiotechniek“. Toen werd een kind geboren. André was in de kazerne. Toen keerde André terug, aarde het kind en ging naar de fabriek.

Zo leefde André Sabatier tot zijn vier en twintigste jaar. Slechts de buren en de kameraden van de werkplaats kenden hem; hij was stil en schuchter. Toen kwam de 12e October. In het leven van Suresnes trad een kleine storing in.

De zuster van André werkt in de fabriek der „Maatschappij voor radiotechniek“. Vandaag staakt ze. Tezamen met de anderen schreeuwde ze voor de poort: — Kom er uit!... André is thuis. De zuster is er niet. Waar zou ze toch zitten? Op straat is politie. André gaat kijken, of er soms wat voorgevallen is. Hij blijft

GREPEN uit de *Revue de la Littérature*

lang weg, hij staat voor de poort en scheldt op de „gelen“. — Lafosse! Lafosse. Een waterstraal. Geschimp. André loopt haastig naar het hek: — Verraders!... André duwt tegen het hek, het wijkt niet. Een schot. Achter schreewt men: „Ze hebben zich verschanst! Die schoten! Moordenaars!“ Nog een schot. Ditmaal heeft Lafosse niet gemist. André valt ruggelings neer. Hij valt zijwendend. Doch hier weet niemand meer van ophouden. Lafosse schiet opnieuw. Opnieuw vliegen stenen. De dronken portier besproeit intussen nog steeds het lichaam van André met water. Achter de ramen sladderen opgewonden schaduwen heen en weer. — Politie! Soldaten!

De brigadier ondervraagt den heer Demelot (den directeur Red. Sp.). Deze antwoordt: — Ik heb niets gezien. Ik was in die tijd weg om politie te halen. De zaak is overigens duidelijk: de stakers hebben geschoten en uit vergissing een van de hunnen gedood.

Lafosse heeft ook niets gezien. Hij deed alleen zijn best, de menigte te kalmeren... André Sabatier ligt nu op bed. Kameraden komen, verfrommelen duister hun muizen in de handen. Bij de buurvrouw huult de driejarige jongen. Hij heet ook André en hij zal waarschijnlijk ook arbeider worden.

De directeur en na hem de bedienden verklaren: Sabatier werd door de stakers gedood. Hetzelfde meldden de kranten.

De „Maatschappij voor radiotechniek“ is een Frans filiaal van een machtige trust. De beurs weet heel goed, wat de „groep Marconi“ is. Dat weet niet alleen de beurs.

De brigadier Ballerat echter is een gewone brigadier. Hem is opgedragen het onderzoek te leiden. Zonder veel moeite stelde hij vast, dat er geschoten werd uit het portiershuisje, dat Sabatier voor het hek gestaan heeft, met het gezicht naar

gehesen, welk voorbeeld toen door de andere schepen werd gevolgd. Daarmee was de staking op de vloot bedwongen.

Dat betekende echter geenszins het einde van het conflict. De staking in Bombay werd voortgezet en goldde naar verschillende delen van het land voort. In Karachi, Madras en vele andere plaatsen kwam het tot sympathiestakingen als protest tegen de regeringsmaatregelen. Het tramponeel van Calcutta kondigde een 24-urige proteststaking af. Het personeel van de vliegvelden van het Oosten en Midden-Oosten legde de arbeid neer. Een spinnerij werd bezet. In Madras staakten de studenten enz. Maar al deze bewegingen waren slechts de deining van de luidende golven van Bombay. De grote massa van de bevolking van 400 miljoen mensen bleef toezien, greep niet actief in.

De beweging, die Donderdag begonnen was, had reeds de volgende Maandag praktisch een einde gevonden. Van de 300.000 stakers van Bombay gingen 's Maandags weer 125.000 aan het werk. De Europese zakenwijk werd weer geopend, omdat het gevaar voor „wanorde-lijkheden“ geweken was. Als resultaat van de beweging wordt VAN REGERINGSZIJDE opgegeven: 225 doden, 1027 ge-

wonden, 1200 vernielde straatlantaarns, vele vernietigde voertuigen, terwijl 9 banken, 22 magazijnen van de regering voor kleding en voor graangewassen, 30 winkels, 10 postkantoren en ettelijke politiebureaus werden geplunderd of in brand gestoken.

„De Waarheid“, het orgaan van de organisatie, die zich zeer onsmakelijk „communistische Partij“ noemt, leert ook in dit conflict al heel aardig de taal van de bourgeoisie gebruiken en spreekt van „de relletjes“ in Engels-Indië. Wat nu juist niet getuigt van een oprichte sympathie voor de arbeidersmassa's van Azië. Voor ons zijn dergelijke bewegingen echter geen relletjes, doch werkelijke stukken klassesrijd in nog primitief verzet. Het stukslaan van de 1200 straatlantaarns, de brandstichtingen en plunderingen van politiebureaus hebben de zin van de ontwijchting van de politiemacht, die de massa's naar het leven staat, de plundering van de kledingmagazijnen en de magazijnen van voedingsmiddelen behoeft geen verwondering te baren in een land, waarin de mensen nu aan de rand van de hongersnood leven en waar men de directe hongersnood in de allernaaste toekomst verwacht. Het zijn geen „relletjes“ maar het is nog primitief verzet. De kracht van

zijn auto vlak voor de poort. Hij heeft alles met eigen ogen gezien. Mevrouw Maindrot woont tegenover de fabriek... — Toen weer 'n'k een schot en een man viel neer... Neen, hij bevond zich niet op de binnenplaats... Ze staan tegenover elkaar: de keurig geklede directeur en de huisvrouw van Suresnes, een van degenen, die 's morgens maten uitkloppen. Zij hebben twee waarheden... Twee waarheden hebben de gezworenen...

Boven de deur bevindt zich de manieren Themis. Zij heeft een verband op de ogen. Zij houdt een weegschaal in de hand, een goede grote weegschaal, zoals die in de coöperatieve winkel in de Jean Jaurèsstraat.

De voorzitter echter zoekt nog steeds naar de waarheid — naar de ene voor allen... — U hebt een onschuldige gedood. Sabatier was niet eens een agitator. Hij wilde toch slechts zijn zuster halen... Maar kan men dan over een vliegender rechtspreekster, wijs zijn bom in een bewaarschool viel?... Er waaien de mouwen der advocaten. Van twee zijden schreewt men: dat is oorlog... De advocaat van Lafosse is een dure advocaat. Hij kent alle gedachtegangen van de gezworenen. Hij zegt: — Als Sabatier op deze dag gewerkt had, was hij niet gedood.

Dat is eenvoudig en dat is iedereen duidelijk. De sluimer van zich afschuddend en zich gewichtig oprijtend, verwijderen de gezworenen zich om te beraadslagen... De gezworene en beraadslaagden niet lang. Oorlog is oorlog. Negen zeiden als één man: Hij is onschuldig. Hij verdedigde zich uit noodweer. En dan voegden ze eenvoudig er aan toe, heel familiair, als in het café bij een partij piquet: — Wij moeten ons ook verdedigen... — Lafosse, u bent vrij.

Suresnes. Lange straten. F in te wandelen is dom. Men loopt er in des morgens naar het werk, des avonds naar huis om te slapen. De auto's der toeristen razen er doorheen. Zij, die de auto's vervaardigen, staan aan de werkbank. De mens kan sterven. De machine mag niet blijven stilstaan. Dat is geen roman; dat is een beursbericht en dat is staatkundige geschiedenis. Voor dichterlijke afdwalingen is hier geen plaats.

de arbeidende bevolking is nog niet toereikend tot meer effectieve machtsontplooiing. Hadden deze arbeidersmassa's werkelijke macht, dan zouden ze de politieposten niet in brand steken, maar ze zouden ze bezetten, om eigen bewakingsdiensten te organiseren; ze zouden de lantaarns niet vernielen, maar ze in tact houden, omdat ze die zelf nodig hebben. Ze zouden de magazijnen niet plunderen, maar ze in beslag nemen, om zelf de goedereindistributie ter hand te nemen. Daarom zijn dergelijke dingen een graadmeter voor de werkelijke macht van de arbeidersbevolking. Gezien vanuit de onderworpen slaafsheid der massa's laten ze een tijdelijke kracht zien; gezien vanuit de taak van de arbeidersmassa's, dat is het beheer van het maatschappelijke leven, tonen ze hun zwakte, hun gebrek aan werkelijke macht. Bij de stakingsbeweging in Engels-Indië bleek duidelijk, dat de heersende machten nog een verpletterend overwicht hadden, zodat men de vijand schade kon berokkenen in de maatschappelijke oefening, of uiting geven aan haat en verontwaardiging, die in jarenlange onderdrukking en uitbuiting ontstonden. En de brandstichting bij Engelse EN Amerikaanse banken toont duidelijker dan welke redevoor of beschouwing, wat door de arbeidende bevolking als de oorzaak van hun ellende wordt beschouwd. Een dergelijke brandstichting is meer dan een relletje. Het is de uiting van wat diep in de massa's als klassebewustzijn leefde, maar dat nog niet tot hogere vorm van zelfstandig klassebeheer kon stijgen. Het is verzet in nog primitieve vorm. Het toont wel de kracht van de arbeidende bevolking, maar tegelijk haar zwakte. Het doet ons denken aan de tijd, dat de arbeiders in Europa de strijd tegen het kapitalisme voerden, door de machines stuk te slaan of ze in brand te steken, al zijn er natuurlijk belangrijke verschillen tussen toen en nu.

Het is opvallend, dat de arbeidersklasse in Europa en Amerika dit stadium van primitief verzet reeds lang te boven is, al het strijdmiddel der vernietiging praktisch in het geheel niet wordt gehanteerd. Bij de geweldige massabewegingen in Duitsland van 1918 tot 1923, de bedrijfsbezettingen in Italië van 1920, de bedrijfsbezettingen in België in 1934, in Frankrijk in 1936, in Amerika in 1936/37 en later in 1945 en 1946 kwamen plunderingen en brandstichtingen nauwelijks voor, ofschoon er miljoenen arbeiders bij betrokken waren. De diepere ondergrond van dit verschijnsel is het weten, hetzij vager of bewuster, dat het in werkelijkheid gaat om HET BEHEER OVER DE BEDRIJVEN en niet om hun vernietiging. Wie in de tegenwoordige tijd als de vernietiger van de maatschappelijke rijkdommen optreedt, is de bezittende klasse der wereld. Ze verwoest hele steden, vernietigt schepen, spoorwegen, fabrieksinstallaties, ze verbrandt hele oogsten en roeit hele volken uit. En het feit, dat de Engelse regering met den „socialist“ Attlee aan het hoofd bereid was, de hele stakende vloot

(Vervolg op pagina 6) ●

PARTIJEN EN STROMINGEN in Indonesië

Uit Batavia werd één dezer dagen gemeld, dat het kabinet-Sjahrir zou zijn afgetreden. Het Centrale Nationale Comité in Midden-Java had met 140 tegen 67 stemmen besloten, dat Sjahrir's kabinet zou moeten worden uitgebreid in overeenstemming met de politieke constellatie. Vooral het linkse element zou worden versterkt, o.a. door het opnemen van Soebardjo, die vroeger reeds Minister van Buitenlandse Zaken was.

Volgens Reuter — aldus het Handelsblad van 2 Maart 1946 — zou het votum niet gericht zijn tegen Sjahrir, doch is de bedoeling slechts, de basis van het kabinet te verbreden.

Het is bekend, dat de politiek, die Sjahrir volgde, niet de instemming had van de andere partijen in Indonesië. Deze willen een meer radicaal-nationalistische politiek. Indien Sjahrir dan ook zou aftreden, zou dit naar alle waarschijnlijkheid het afbreken betekenen van de onderhandelings, die tussen van Mook en de Indonesische leiders worden gevoerd.

Wie de andere partijen eigenlijk zijn, is tot op heden nog niet duidelijk geweest. We krijgen althans, enigszins een inzicht in de politiek der verschillende partijen, uit een artikel verschenen in „Indonesië” van 16 Februari, nr. 34. We willen hiermee niet zeggen, dat in dit overzicht tot uitdrukking komt, van welke maatschappelijke lagen die politieke partijen de spreekbuis zijn. Maar misschien is het mogelijk op korte termijn, indien ons meerdere gegevens ten dienste staan, daar nader op terug te komen.

Bij het uitbreken van de opstand was er in Indonesië één partij en het leek korte tijd, of het één-partijstelsel voor lange tijd blijvend zou zijn. De leiders van deze partij waren, zoals bekend, Soekarno en Hatta. Hieraan is vooral door de activiteit van Sjahrir een einde gemaakt. In tegenstelling tot Soekarno en Hatta wilde hij de doorvoering van de parlementaire democratie. Hij stimuleerde het dan ook, dat de verschillende politieke partijen hun activiteit zouden doorzetten, om later de kandidaten te leveren voor een eventueel te verkiezen parlement.

De verschillende politieke partijen, die thans in Indonesië bestaan, zijn:

● (Vervolg van pagina 5)

van 24 schepen met man en muis in de grond te boren, spreekt al te duidelijke taal, hoe de bezittende klasse een meester in de vernietiging is, waar haar belangen in het geding zijn. Het wordt steeds duidelijker, dat de bezittende klasse niet langer meester over de maatschappelijke rijkdommen kan zijn, willen de bevolkingen der aarde niet te gronde gaan onder de vernietigingen en plunderingen van de bezittende klasse.

1. **De Communistische partij.** Deze was reeds in 1926 verboden, naar aanleiding van de opstand, die aan het einde van genoemd jaar op Java en Sumatra uitbrak. Gedurende de Japanse bezetting heeft deze partij wel bestaan, onder de naam Djoebojo-partij. Wat haar werkzaamheden in die tijd waren, is ons onbekend. De partij staat onder leiding van M. Yoesoef.

2. **De Socialistische Partij.** Deze partij is voortgekomen uit een fusie van 2 andere partijen. De meest bekende figuur is Mr. Amir Sjarifoeddin, de minister van Defensie.

3. **Partai Nasional Indonesia.** Dit is de partij van Soekarno en Hatta. Ze heeft haar vertakkingen op Sumatra.

4. **Gerakan Repoebliek Indonesia.** Deze partij wenst in de toekomst te komen tot één grote partij.

5. **Partai Boeroeh Indonesia.** Een arbeiderspartij, waarvan de verschillen met de Socialistische partij nog niet duidelijk zijn.

6. **Masjoemi-beweging.** Dit is een organisatie van politiek actieve Mohammedanen.

7. **De Jeugdgroepen.** Het congres van de Pemoeda Repoebliek Indonesia is de toporganisatie van alle jeugdgroepen en bestaat uit 23 verschillende jeugd-organisaties. Bij dit congres is ook aangesloten een fusie van 7 jeugdorganisaties. De zgn. Pemoeda Socialis Indonesia.

Naast deze partijen zijn er nog: vrouwenverenigingen, cultuur-organisaties, sociaal-economische organisaties en vakverenigingen van allerlei aard. Ook zijn er nog allerlei vrijwillig gevormde militaire corpsen, burgerwachten e.d., die steun verlenen aan het Republikeinse leger, de T.K.R. thans genaamd T.R.I. Ze staan onder leiding van de pemoeda en zijn zeer licht bewapend.

Het Nederlands en Brits gezag is nog niet op Midden- en Oost-Java gevestigd. Daar is dan ook een vrije pers. Vooral de plaatsen Solo, Djokja en Madioen zijn de centra van het politieke leven. Daar functioneren de openbare diensten en wordt op de sawah's rustig gewerkt. Ook de congressen vinden daar plaats.

In Midden- en Oost-Java, dat van de rest van het land door de omsingeling der Nica en Britse troepen min of meer is geïsoleerd, is een sterke stroming ontstaan om tot een Volksfront te komen. Reeds zijn meer dan 100 organisaties aangesloten. Dit Volksfront is dus een eenheidsfront, dat alle politieke partijen vormen tegen de buitenlandse vijand. Het is tegelijkertijd de voorwaarde voor elke te vormen burgerlijke regering, zich een massa-basis te vormen.

Kortgeleden — aldus Indonesia — werd een conferentie gehouden, waar ongeveer 300 vertegenwoordigers van verschillende partijen en organisaties een minimum-program hebben opgesteld. De conferentie nam een resolutie aan van de volgende inhoud:

„Overwegende,

1. dat het Nederlandse en Japanse imperialisme ons een sociaal-economische structuur heeft nagelaten, met een industrie cultuur en een zeer sterk en modern geldverkeer;
2. dat onze nationale middenstand in de economische sfeer zeer zwak is en wij niet de beschikking hebben over een eigen industrie;
3. dat een status, welke niet de 100% vrijheid inhoudt, ons niet de mogelijkheid geeft onze lichte en zware industrie ten behoeve van de opbouw en de verdediging van de Indonesische Republiek te organiseren en in feite de terugkeer betekenen van het internationale kapitaal, dat op directe en indirecte wijze onze economie en onze cultuur beheersen zal;

besluit:
dat iedere status, welke niet de 100% vrijheid inhoudt, in de vorm van een dominion-status, gemenebest, autonomie, commonwealth of trusteeship, zal worden afgevoerd.” (Merdeka, 10 Jan. '46).

Op 15 Januari vond de definitieve oprichting van het Volksfront plaats.

„De motie, die het congres in Solo aannam hield o.a. in dat eventuele onderhandelingen van de regering met het buitenland alleen plaats kunnen vinden op de basis van de erkenning van de onverkorte (100%) vrijheid, dat de ontvoering van de Japanse troepen en de verzorging van de geïnterneerden moeten worden behartigd, en dat de vreemde (vijandelijke) cultuur, fabrieken, bedrijven en mijnen onteigend moeten worden. De laatste eis heeft vanzelfsprekend een grote sociale betekenis en het is stellig niet zonder opzet, dat deze wens in de motie is opgenomen.

Het is nog te vroeg om precies te kunnen beoordelen, wat de draagwijdte is van dit nieuw opgerichte Volksfront. Het moet vermeld worden, dat vertegenwoordigers van het officiële republikeinse leger, benevens een vertegenwoordiger van de Socialistische Partij (de partij van Sjarifoeddin en Sjahrir) in het Volksfront zitting hebben. Het is haast niet aan te nemen, dat zij dit gedaan hebben zonder voorkennis van Sjahrir zelf. Veelzeker mag men veronderstellen, dat het Volksfront bedoeld is als steun aan de regering en niet als oppositie, ook al is een zo belangrijke leider als Tan Malaka het niet geheel eens met de „diplomatie” van de regering-Sjahrir. Zeker mag men de betekenis en de kracht van dit Volksfront niet onderschatten. De laatste berichten wijzen uit, dat Sjahrir terdege rekening houdt (en zal blijven houden) met de overal geuite wens om geen essentiële concessies te doen.” (Indonesië Nr. 34).

OP VRIJE VOETEN

Vrijgelaten door de politie. De waarnemende directeur der Centrale distributie, diens assistent en nog twee hoofd-ambtenaren. Het was „toeval”, dat ze die honderdzes-miljoen boterbonnetjes niet gecontroleerd hebben. Een „diepgaand onderzoek” heeft bewezen, dat zij niets met het Unilever-concern te maken hebben. Eveneens: de vrouw van Mussert. Zij had niets met de N.S.B. te maken. De vrouw van Goerig door het „Vrije Volk” vertrouwdelijk „Emmy” genoemd. De vrouw van Baldur von Schirach. Hadden beiden niets met het Nazi-regime te maken.

Zo heer, zo knecht

In Marxist verwordt zich niet dat de arbeidersklasse in de „overwonnen landen” „n drie-dubbele tol betalen moet. Het is alleen zijn plicht dit aan anderen, op een nuchtere of meer hartstochtelijke wijze, al naar zijn aard, steeds weer te vertellen, vooral als er nieuwe feiten worden bekend.

In Drie-dubbele tol betaalt het Duitse proletariaat: 1e, door vermoord van zijn beste deel door de Nazi's en de massa-afslachting op „het veld van eer”, 2e, door de ontredender en plundering van Duitsland, op „n schaal en wijze, zoals de Nazi's dat vroeger in de bezette gebieden deden, 3e, door „n ontzettende uitmagering in dienst van de nieuwe overheersers.

„Het Vrije Volk” van 2 Maart, vermeldt uit een verslag van den heer Kupers:

„De bevrozing van lonen en werktijden is gehandhaafd om de Duitse economie niet in war te brengen. Alleen waar de lonen naar opvatting van de geallieerde autoriteiten te laag zijn, kunnen de vakverenigingen voor verhoging optreden. De actie moet zich verder beperken tot verbetering der tarief-lonen (binnen de gestelde grenzen), sociale verzekering, levensmiddelenvoorziening en de opvoeding van de Duitse jeugd.”

De vakverenigingen voeden de Duitse jeugd op, tot wat? Tot slaven voor het kapitaal, waarzunder de vakverenigingen niet kunnen bestaan. Er wordt ons voorts verteld op welke voorwaarden er geslaafd wordt:

„De lonen bedragen, de mark tegen 60 ct. omgerekend, voor een geschoolden metaalbewerker 66 ct. per uur, voor een ongeschoold de 54 ct., voor textielarbeiders gemiddeld 51 ct., textielarbeiders 33 ct. De werkdag bedraagt 48 uur per week. De lonen zijn dus aan de lage kant, maar men kan er het distributiekapitaal voor kopen.”

„WEERBARE DEMOCRATIE”

In de Nieuwe Kerk op de Dam te Amsterdam vindt een tentoonstelling plaats, die in beeld wil brengen het verzet tegen de Duitse bezetting. Aan een zijde zijn vijfhonderd grote panelen geplaatst met geschilderde voorstellingen. Er tegenover foto's en documenten die de schiederingen zouden moeten toelichten. Dat lag althans in de bedoeling van de G.A.C., de Grote Advies Commissie uit de illegale beweging. De samenwerking tussen de schilders en de andere uitvoerders, schijnt echter niet best te zijn geweest, zodat de „toelichting” niet erg geslaagd is.

De er voor aangezochte kunstschieders hebben in elk geval een enorme prestatie geleverd, al kunnen wij niet zeggen: een groóte prestatie. Er van afgezien of men ons in staat acht de „artistieke” waarde te beoordelen (ook kunstschieders verlangen daartoe een bepaalde „bevoegdheid”) menen wij toch te mogen opmerken, dat tien artiesten wel in staat moesten zijn iets te verwaardigen, wat je zou doen concluderen: de slachtoffers van de Nazi's hebben niet voor niets hun leven gelaten. Maar de gehele geest van deze tentoonstelling is oer-burgerlijk. Dat de opzet, om „de man van de straat” de tafelen dadelijk te doen begrijpen, vermoedelijk wel gelukt is, doet daar niets aan af. De massa is nu eenmaal in kleinburgerlijke zin opgevoed, of beter gezegd: bedorven. De verkeerde „voorlichting” wil het volk doen geloven dat de Nederlandse „natie”, met uitzondering van de „Moffenknechten”, als één grote held zich verzet heeft tegen de bezetters.

De schilders kregen voorgeschreven wat zij hadden uit te beelden; van artistieke vrijheid was geen sprake. De juryleden, die, (volgens de ons verschaft inlichtingen van schilderszijde) geen greintje begrip van kunst toonden, controleerden angstvallig dat er geen penseelstreek werd gezet,

Je moet bealst wel „n hoge vakverenigings-Piet zijn om vast te stellen dat die lonen „aan de lage kant” zijn, maar duidelijker dan uit voregaande aanhaling kan je het toch niet zeggen dat die Pieten de verantwoording er voor aanvaarden dat de zodanig uitgebuiten „de Duitse economie” (dat is de uitbuiting), „niet in de war brengen”. De vakbewegingsleiders hebben weer hun vroegere rol aanvaard: zij zijn weer ingeschakeld en laten zich hun werk, het onderdrukken van elk arbeidersverzet niet meer door de Nazi's uit handen nemen. Dat wil zeggen: voorzover de Nazi's verdwenen zijn, en daarover vertelt genoemd blad in hetzelfde artikel:

„In allerlei grote bedrijven zitten echter nog op vele plaatsen leidende Nazi's, waaronder er zijn, die de schrik onder hun arbeiders er nog in houden met dreigementen als: „Wacht maar, over vijf of tien jaar spreken we elkaar wel weer”.

Daarover hebben de vakverenigingen dus blijkbaar niets te vertellen. Bij de hun toebedeelde rol, hebben ze dit te slikken. De troost die zij geven bij die „lage lonen”, luidende: „maar men kan er het distributiekapitaal voor kopen” is misleidend, als men niet weet wat dit pakket inhoudt. Met gang van 4 Maart zijn de Duitse rantsoenen, in de Britse zone (van de Russische zone geen cijfers bekend) met een derde verlaagd. Terwijl de officiële wetenschap in Nederland heeft vastgesteld dat 2000 calorieën genoeg is voor iemand die in het geheel geen werk verricht, zijn die voor Duitsland van 1550 tot 1014 vermindert. Voor zware arbeid zijn deze op 2114 gesteld, terwijl de rantsoenen brood en grutterswaren tot op de helft zijn ingekrompen.

De Duitse arbeidersklasse dreigt onder te gaan; het proletariaat der andere landen zal volgen, als het elkaar niet internationaal de werkershand weet te reiken.

welke hun niet beviel. En zelfs bepaalden zij de tijd voor bijvoorbeeld het schilderen van een kop. „Twee uur is hiervoor meer dan genoeg!” Op-schieten was het parool. En in het niet-verwarmde kerkgebouw, werkten de artiesten voortdurend 48 uren aan één stuk, ontwerpend en schilderend. In vier weken moesten alles klaar zijn. Waarom? Dat weet alleen het G.A.C.! Het vormen van een collectief heeft de schilders niet geholpen: zij waren niet vrij om een symbool van het verzet, naar hun eigen gevoel en inzicht te ontwerpen, in zich te laten groeien. En zo maakt de burgerij de kunst kapot, maar bereikt toch de voorstelling die ze wil: daar de ploerters, hier de helden! Is hieruit te verklaren, dat de machtigste episode van het verzet, de Februari-staking van '41, wordt gesymboliseerd door „n enorme krachtpatser, voorstellend de vader van het Nederlandse gezin, die inplaats van „n hoofd, „n cylinder draagt met het brullende opschrift: „Barst Mo!”? Is dit idee van onmachtuiting, de geest van deze staking? Geen sprake van! De macht die het proletariaat in deze dagen toonde te bezitten, mag niet worden uitgebeeld in een tentoonstelling die „Weerbare democratie” heet en op oranje-pell moet worden gehouden. Het is niet zonder betekenis, dat de schilders, nauwelijks begonnen, reeds uitgenodigd werden om terijner tijd een bezoek bij Hare Majesteit te komen brengen.

Er zullen voor liefhebbers en schilderijenkeners wel hier en daar artistieke genietingen te beleven zijn, over het geheel echter maakt het op ons de indruk van fel-gekleurde prenten, juist datgene wat de burgerij ons voorzet als „mooi” en realistisch, maar wat hol en bombastisch is, niet echt-doorleefd. En is voor de schilders, naast de tijdnood en de gebondenheid aan het verhaal van een burgerman-journalist, nog een veront-

schuldiging, die zij echter zelf niet weten omdat hun eigen denken ook burgerlijk is: een revolutionair kunstenaar zou een dergelijke opdracht zonder enige vrijheid, niet hebben aanvaard, tenzij hij, door armoede gedwongen was en dan terecht anoniem wenst te blijven. Deze verontschuldiging is, dat het burgerlijk verzet, zoals wij al eens eerder hebben opgemerkt, geen principieel verzet kon wezen, maar „n uiterst beperkte nationale actie, voortvloeiende uit slechts tijdelijke tegenstellingen tussen kapitalistische heersers-groepen.

Deze tentoonstelling kon daar niet bovenuit groeien, zij moet aan uiterlijk vertoon trachten goed te maken, wat zij aan innerlijkheid mist, missen moest! Wij zijn er dan ook niet bepaald rouwig om om dat de organisatoren, bij de verzameling van illegaal verschenen lectuur, „Spartacus” angstvallig hebben verdonkeremaand.

De vaststelling, dat het burgerlijk verzet aldus beperkt was, hotdt niet in, dat er geen staaltjes van persoonlijke moed, van uiterste offervaardigheid geleverd. En ook wij schatten de offervaardigheid hoog van hen die hun leven lieten in de ondergrondse strijd of dit op het spel hebben gezet. Zij meenden te vechten voor de mensheid tegen het Barbarisme; de meesten van hen wisten niet dat het Nazisme „n loot was van de stam, waarvoor zij streden en leden: het Kapitalisme.

De film „de Roode Aarde”, is een andere tentoonstelling van het burgerlijk verzet, die ons dit duidelijk laat zien. Als technisch werk uitstekend, vol spanning, voortreffelijk gespeeld en gefotografeerd en met de verdienste nu eens niet alles wat Duits was als ploertig voor te stellen. Maar ook deze film druppelt nieuw vergift bij het vele waardoor de mensen reeds vergiftigd zijn. Ook hier de valse voorstelling alsof het Deense volk een geheel is, afgezien van de verdraders, — alsof er ook in Denemarken niet dezelfde klasse-tegenstellingen zijn als overal; en geen klasse-justitie. Ook hier, tegenover de, door de gruweldaden der S.S. opgewekte haat, slechts liefde voor het „eigen” land. Of beperkt nog: liefde voor „n vrouw en „n man (welke sexe-verhouding, tussen haakjes gezegd, de Frans en nog altijd heel wat aannemelijker weten te verfilmen).

UITGEVERIJ „DE VLAM”

UITGEKOMEN:

de door ons aangekondigde brochures:

Van Slavenmaatschappij tot Arbeidersmacht Prijs f 0.90

Deze brochure wordt door ons uitgegeven in opdracht van de Communistenbond „Spartacus”.

Door de Uitgeverij zelf is verzorgd het eerste deel van

Arbeidersraden door P. Aertsz

Prijs f 1.25

Bestellingen worden direct uitgevoerd na ontvangst van Postwissel of Girobiljet. Postwissel geniet voorkeur in verband met vertraging bij Giro-dienst.

Speciale Aanbieding

voor de lezers van „Spartacus”

Wij kunnen de lezers tegen de gereduceerde prijs van f 4.75, aanbieden de map van

Henri Pieck: „Buchenwalde”

met reproducties naar tekeningen uit het concentratiekamp „Buchenwalde”. Totaal 29 reproducties.

Bestellingen worden uitgevoerd na ontvangst van postwissel of giro-biljet ten name van Uitgeverij „De Vlam”, Trouwingsstraat 82, Amsterdam (west 2)

★ VAN DE MAASKANT

Er is een steeds groter wordende agitatie der arbeiders in allerlei landen tegen Franco-Spanje. Zelfs zijn verschillende regeringen bezig, of zo schijnt het tenminste, om Franco zo te doen verdwijnen van de regeringszetel in Madrid, dat er geen gevaarlijke bewegingen van het jarenlang onderdrukte werkende volk in Spanje zullen komen. Het is van die regeringen een democratische geestdrift met een luchtje er aan. De „democratische” regering van Nederland onderscheidt zich van die andere, maar niet in gunstige zin. Onze Nederlandse producten worden naar Spanje uitgevoerd z.g. in verband met onze deviezenpositie. „Deviezen” is het moderne toverwoord, waarmee alles gekend wordt. De arbeiders slikken weliswaar heel veel, doch tenslotte komt aan alles een eind. Zo ook in deze kwestie. Maandag 25 Februari lag er in de Rotterdamse haven een boot, welke geladen moest worden met aardappelen bestemd voor Portugal. Waar er een zeer sterk vermoeden bestond, dat deze aardappelen bestemd waren voor Spanje, staken de arbeiders de koppen bijeen en besloten niet tot laden over te gaan. Ook de andere arbeiders verklaarden zich solidair en kwamen die middag 1500 arbeiders in vergadering bijeen, op welke vergadering de

volgende motie werd aangenomen en ter kennis van den minister-president werd gebracht:

„De Rotterdamse havenarbeiders, met afschuw kennis genomen hebbende van de moord op tien Spaanse vrijheidsstrijders door het Franco-regime, besluiten eenstemmig geen schepen meer te laden, wier lading direct of indirect voor Spanje bestemd is. De schepen, die op het ogenblik bestemd zijn voor Portugal, zullen niet geladen worden, zolang niet onomstotelijk vaststaat, dat deze lading niet in Spanje terecht komt. De havenarbeiders eisen van de Nederlandse regering onmiddellijk verbreken van alle diplomatieke en handelsbetrekkingen met Franco-Spanje. Bedrijfsgroep Transport E.V.C.”

Dinsdag 26 Februari is deze staking opgeheven, daar kwam vast te staan, dat deze aardappelen inderdaad voor Portugal bestemd waren. De Rotterdamse havenarbeiders gaven wederom het goede voorbeeld. Noch de grootste protestmeetings, noch de meest dringende telegrammen of moties zullen uitwerking hebben, wanneer dit niet door de arbeiders vanuit de bedrijven wordt ondersteund. Daar ligt onze grootste kracht en ook van daaruit alleen zal het mogelijk zijn Franco-Spanje volledig te isoleren.

Tussen Regge en Dinkel

Is watersnood geweest in Twente. Men heeft er uit de pers kennis van kuren en nemen. Het was inderdaad zeer ernstig en er is heel wat schade geleden. Op sommige plaatsen was het één watervlakte wat men zag. Verschillende fabrieken moesten worden stilgelegd en ook de arbeiders werkzaam bij de D.U.W. waren, tengevolge van deze watersnood, niet in staat om te werken. Een strop ook voor deze arbeiders en des te groter, omdat zij tengevolge van de afgelopen onregelmatige vorstperiode al reeds zo'n strop hadden gehad. Nu hadden ze al weer een strop, omdat ze inplaats van loon, regenverlet uitbetaald zouden krijgen. Maar, dit was misgerkend. De strop was nog groter dan de arbeiders dachten. Het bleek, dat de arbeiders direct op de overbruggingsuitkering waren aangewezen en aangezien zij met hun in de afgelopen week verdiende loon boven de norm kwamen, kregen ze niets of nagenoeg niets.

Door de E.V.C. is terstond bij den minister tegen deze ongerijmde regeling geprotesteerd en verzocht in dit geval de oude vorstverletregeling toe te passen. Meer en meer blijkt, dat D.U.W. en de oude werkverschaffing op elkander lijken en dat in weerwil van de in allerlei toonaarden bezongen sociale vooruitgang, deze arbeiders teruggedrongen worden naar het oude peil van werkverschaffingslaven.

Ook op ander terrein zijn het nog steeds en steeds weer de arbeiders, die het gelag moeten betalen. Bijna elke dag kunnen we lezen, dat w. zuinig moeten zijn met de deviezen. We moeten sober en nog soberder leven, omdat we niet voldoende deviezen hebben. In de meeste arbeidersgezinnen is een goede wollen deken een ongekende weelde. Er worden weer wollen dekens vervaardigd en zelfs al weer in behoorlijke hoeveelheden, maar... ze zijn hoofdzakelijk bestemd voor export. Belangrijke orders zijn o.a. geplaatst bij v. Heek & Co., bestemd voor Dene-

marken. In een vergadering met de dekenwevers heeft de directie verklaard, dat zulks hard nodig was. In verband met de deviezenbepalingen en in het belang van het Nederlandse volk werd aangehouden op de grootste mogelijke medewerking. Goed, we nemen voor het gemak aan, dat we er allen belang bij hebben, dat Nederlandse dekens worden uitgevoerd naar Denemarken. Maar, we hebben ergens in de pers gelezen, dat aan Charles Trenet f 2000.— per avond werd uitbetaald; Lucienne Boyer het lieve sommetje van f 1600.— per avond ontving, dat Nat Gonella als kampioen-trompetter f 1200.— per uur incasseerde, alleen uit te betalen in Engelse ponden en dat straks Maurice Chevalier hier zal komen chansoneren voor f 8000.— per dag.

Daar zijn toch ook van die mysterieuze deviezen voor nodig, zouden we zo zeggen. In wiens belang zijn deze opvoeringen en te wiens laste komt deze deviezenverspilling? Waarom de goede dekens, waaraan zo menig arbeidersgezin een schreeuwende behoefte heeft, uitgevoerd en deze hotswingerige jazz ingevoerd?

Ministers spreken

Minister Vos in Amerika: „dat het Nederlandse volk bereid is, de grootste offers te brengen kijkt uit het feit, dat het bereid is, goederen te exporteren, waaraan in het land nog de grootste behoefte bestaat”. („De Waarheid” 1-3). Hoe weet minister Vos, dat wij bereid zijn, enz.? Heeft hij, of welke andere exporterende regeringsinstantie ook, onze mening, de mening van de werkende mensen, die werkelijk behoefte hebben aan de geëxporteerde en te exporteren goederen, en die ze zelf geproduceerd hebben, gevraagd? Neen, hé? Of bedoelt hij hiermede, dat wij ons niet tegen het export-beleid verzetten? Dan heeft hij gelijk, tenminste tot nu toe.

V.S.V.-VERGADERINGEN

HILVERSUM

Vrijdag 8 Maart a.s. bespreking van een belangrijk onderwerp in „Ons Gebouw”, Havenstraat. Aanvang 8 uur.

AMSTERDAM-CENTRUM

Maandag 11 Maart a.s. in Gebouw „De Arend”. Breeuwerstraat hoek Plandsstraat. Aanvang 8 uur. Onderwerp: Hoe ontwikkelt zich de E.V.C.

WORMERVEER

Maandag 11 Maart a.s. in Café Visser, Krommenrijweg bij de Krommenijerbrug. Aanvang 8 uur. Onderwerp: De maatschappelijke, geestelijke en seksuele noden van deze tijd. Toegang alle lezers van „Spartacus”. Vrije discussie.

ZAANDAM V.S.V. ARBEIDERSSCHOOL

Donderdag 14 Maart a.s. beginnen wij met de eerste lessen van het „Historisch Materiaal”. Deelnemers kunnen zich nog voor de aanvang opgeven in het zaaltje Reigerstraat 4. Aanvang 8 uur. Lessen met Syllabus.

AMSTERDAM-WEST

Nadrukkelijk wordt er nogmaals de aandacht op gevestigd, dat we elke Maandag-avond om de vierdagen bijeen zijn in gebouw „Marco Polo” Marco Polostraat 178. Aanvang 8 uur.

18 Maart a.s. zal het onderwerp ingeleid worden: BELLEMY'S ECONOMIE.

LEEUWARDEN

Vergadering van 9 Maart is uitgesteld.

LET OP!

Adresverandering: Voorlopig redactie adres: Beursstraat 17. Amsterdam-C.

V.S.V. - AMSTERDAM

CULTURELE OCHTEND voor lezers van „Spartacus”

Zondag, 17 Maart, 's morgens 10 u. draait in Theater Kriterion, Roetersstraat, de film over de Chinese bevrijdingsstrijd:

400 MILLIOEN

Met medewerking van het Mandoline-orkest „Amikeco”

Kaarten à f 0.80 verkrijgbaar bij de bezorgers en Beursstraat 17. Telefoon 40860

DE LEZERS ZEGGEN:

„Spartacus” moet meer in de bedrijven komen. Dat is juist.

De Lezers zeggen:

Wat in de bedrijven leeft moet meer in „Spartacus” komen. Dat is ook juist.

Maar Zeggen is goed, maar DOEN is beter! Wij verwachten berichten der lezers over bedrijfsacties. Wij verwachten hulp der lezers voor verspreiding van „Spartacus” in hun bedrijf.

16 Maart 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 11

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur:
TJEERD WOODSTRA
Voorl. adres: Beursstraat 17. A'dam-C.

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres administratie: Trouwstraat 8"
Postb. 168797 ten name van
Uitgeverij „De Vlam” — Amsterdam

CHURCHILL BLAAST GROOT ALARM

Churchill is weer op het toneel verschenen. Hij was de erkende leider in de oorlog tegen Nazi-Duitsland, maar heeft het veld moeten ruimen door de verkiezingsoverwinning van Labour. Hij treedt nu weer in de politieke arena en wel door de rede jongstleden in Fulton in Amerika gehouden, een rede, die de hele wereldpers, de regeringen en ook de U.N.O. bezig houdt. Het was een aanval op de Russische politiek. Het was meer, het was een alarmroep, om zich gereed te maken voor de grote oorlog, die we allen zien aankomen.

En het was als alarm bedoeld, niet alleen door Churchill zelf. De Engelse ambassadeur van de Verenigde Staten, Lord Halifax, had te voren de inhoud van de rede met hem besproken en men veronderstelt ook, dat Bevin er kennis van genomen had.

„Voortzetting van de intieme betrekkingen tussen de militaire raadgevers, die moet leiden tot gemeenschappelijke studie van potentiële punten van gevaar, gelijksoortigheid van wapens en wijze van instructie, en onderlinge uitwisseling van officieren en cadetten.”

Hij waarschuwde zijn gehoor: „weest op uw hoede, ik zeg u, dat de tijd zeer kort zal zijn”.

In zijn rede vraagt hij het gemeenschappelijk gebruik van alle vloot- en luchtbases van het Britse Rijk en de Verenigde Staten over de gehele wereld en stelt zelfs een gemeenschappelijk staatsburgerschap voor, het vormen en vestigen van het grote machtscentrum dus, dat hij alleen in staat acht, om opgewassen te zijn tegen het grote gevaar, waartegen hij de wereld in het geweer roept. Churchill laat opnieuw de strijdkreet horen, nu nog als particulier, waarvoor zowel de Engelse als de Amerikaanse regering geen verantwoording hoeft te dragen, maar hij was de erkende leider in oorlogstijd. Het feit, dat hij nu reeds zijn post bezet (zij het dan officieel, maar met de goedkeuring van de eigen regering) wijst er op, dat men

zich ook in de toekomst steeds meer naar zijn politiek zal gaan richten.

U.N.O. kan de vrede niet waarborgen.

De droom van de beveiliging van de vrede door de organisatie van de U.N.O. begint te vervliegen. Men heeft nog geen enkel geschilpunt, dat voor de vergadering van de Veiligheidsraad is gebracht, tot een oplossing kunnen brengen. Het is nog maar kort geleden, dat het Russische opdringen in Perzië, voor de Raad in Londen werd gebracht en dat Rusland antwoordde met zijn aanklacht tegen het optreden van Engeland in Griekenland en in Indonesië. Men kwam niet tot overeenstemming en dat kon ook niet, want er is geen overeenstemming mogelijk tussen de uitbreiding van macht, die van Rusland uitgaat en het imperialistische machtsstreven van Engeland en Amerika. Niets duidt er op, dat het aldoor scherper wordende conflict tussen de grote wereldmachten kan worden overbrugd en de rede van Churchill geeft hier uitdrukking aan.

Het diplomatieke offensief begonnen.

Men behoeft het weer verschijnen van Churchill in de wereldpolitiek niet te

overschatten. Al roept hij onverbloemd op, om de tanden tegenover Rusland te laten zien, daarom hoeft het niet noodzakelijk morgen oorlog te zijn. Voorlopig is het nog intimidatie. Er wordt bedreigd met de geweldige macht van het gehele Westerse blok, om druk uit te oefenen op Rusland, om zijn eisen tegenover Perzië en Turkije of op andere plaatsen te bevestigelen, het inschikkelijk te maken tegenover de wensen van Engeland en Amerika ten opzichte van de landen ten Oosten van het stalen gordijn, uiteindelijk om het stalen gordijn niet alleen in Europa, maar ook voor Rusland zelf op te trekken en open te stellen voor de kapitaalsinvloeden van het Westen.

Het diplomatieke offensief tegen Rusland, dat met de bijeenkomst van de buitenlandse ministers van de drie grote mogendheden enkele weken geleden te Moskou begon, waarvan de Russen zich niets hebben aangetrokken en dat op de Londense conferentie van de Veiligheidsraad is mislukt, is opnieuw begonnen. Maar nu met meer machtsvertoon en directe dreiging van geweld. Men gaat blijkbaar uit van de mening, die wij ook meermalen in de Nederlandse pers konden aantreffen, dat de Russen alleen maar oor hebben voor de taal van de macht. En daarom moest Churchill weer in de politieke arena van de wereld verschijnen. Hij spreekt de taal van de macht, hij deed het tijdens de oorlog tegen Duitsland en hij moet het opnieuw doen tegenover Rusland.

Wanneer men dus meent, in de Engelse politiek twee stromingen te kunnen constateren, de ene die tot overeenstemming met Rusland tracht te komen — vertegenwoordigd bijv. door den voorzitter van de Labourparty, Dr. Laski — en die van Churchill, die de machts taal spreekt, dan zijn dat geen tegengestelde stromingen. Integendeel: ze vullen elkaar aan. Men gebruikt de taal van de macht, om zijn wensen ook zonder oorlog aan de conferentietafel door te zetten. Dat brengt Churchill tot uitdrukking, als hij zegt: „Anderzijds wijs ik de gedachte van de hand, dat een nieuwe oorlog onvermijdelijk is. Ik geloof

Beweging in Italië.

In Italië is het nog steeds onrustig. In de steden Bari en Toronto brak een opstandige beweging uit van 20.000 personen. Zij demonstreerden tegen rijke landeigenaars en werkgevers. Barricaden werden opgeworpen — de noodtoestand is afgekondigd. De gevechten, die ontstaan zijn, naar aanleiding van een demonstratie voor een politiebureau, hadden tengevolge, dat zowel onder de „opstandelingen” als de soldaten en politie, verschillende doden vielen.